Вікно було розчинене, і ми все чули від слова до слова. Устим Григорович сидів за столом;, а Ольга Терентіївна стояла і все йому доводила дуже спокійно. А він, як вислухав, затарабапив пальцями по столу і каже:

— Я все розумію, і все зробимо, тільки почекай трохи. Впораємося з полоттям і з сіном, тоді й за це діло візьмемося.

— Я згодна,— відповіла Ольга Терентіївна,— підождала б, так хіба погода буде чекати? Ви дивіться — який барометр! Зливи і грози! Де ви іншого разу візьмете стільки злив, як треба?

Устим Григорович тоді й відповідає:

— Коли ти вже так наполягаєш, то візьми собі Терентія Савича та хлопців. Це теж сила. Піонери у нас — як орли! Терентій Савич і ти — дорослі, а хлопці на поміч вам...

Як він це сказав, то ми з Володькон? мало не попадали з паркану, так зраділи, і за мить вже сиділи на лавці, що біля хвіртки в контору.

Ольга Терентіївна вийшла, сіла біля нас і каже:

— Скільки ж у нас може бути робочих рук, знаєте, щоб надійних?

Стали лічити, а як дійшло до Юрка, я сказав:

— Він нічого." Однак його мати тільки крику наробить. Хлоп-пів треба брати певних.

Бо, справді, спитаю у вас, яка може бути з людини робота, коли над ним так і тремтять: щоб дощ не покапав і комар не вкусив? Так Ольга Терентіївна і згодилася:

— І то правда. Юрка не треба.

А воно зовсім і не так вийшло, бо увечері, коли ми вже всі зговорилися, Юрко прибіг до Ольги Терентіївни і в сльози:

— Чого всі йдухь, а мені нічого не кажете?!

Вона відповідає:

— Встанемо ми о четвертій годині. Це дуже рано, і йти далеченько. І, крім того, туди треба таких хлопців, щоб як піде дощ, то не злякалися, а як доведеться побабратися у воді, то щоб не застудилися.

А він відповідає:

— Я теж такий. І все одно піду.

Але по його не вийшло: замкнула мати.

Ну, а вранці ми зібралися біля школи. Там була Ольга Терентіївна і наш дід, Терентій Савич. Тільки Ольга Терентіївна йому не дочка. Хіба мало Терентіїв у селі? Вирушили. Біля контори зустріли Устима Григоровича, а він і каже дідусеві, Терентію Савичу:

— То й ти туди ж?

А дідусь відповідає:

— А чого ж? Де парубки, там і я,— і па нас показує.

І всі засміялися, бо, скажіть, які ж ми парубки? Тільки Миколі чотирнадцять літ, а то по дванадцять та по тринадцять. Піонери — і все. А Галя до того ще й дівчина.

А на річці всі припаси і всі знаряддя — сокири, ломи, кирки, лопати і клуночки з їжею склали у "Ластівку" — це човен такий у нас — і Ольга Терентіївна та дідусь водою поїхали, а ми подалися берегом.

Гарно було! Небо все стало черврніти, а на луках пара підіймається та хвилями так і котиться аж по самій траві. І бабки ще сплять: вчепиться лапками і спить під листком. А кулики ранні! Вже гуляють по березі. Вода тиха-тиха. Тільки бульбочки схоплюються — риба спросоння зіває.

А потім луки закінчилися і пішли очерети, то вже нічого не стало видно, тільки дідусь Терентій Савич та Ольга Терентіївна все нагукують:

— Чи живі, хлопці?

А що ж з нами трапиться?

А потім і дійшли. А куди, тоЯ вам скажу, бо тут діло ось яке. Річка у нас широка і глибипи тільки, що не скрізь і ногами достанеш до дна. А тільки є на ній місце — Протічком називається. Так цей Протічок просто ні до чого: перегородив усю річку впоперек, і вона на цьому Протічку така вузька робиться, що и весел не можна розвести, а що води, то й по коліна не буде. Як хто хоче проїхати у човні, то треба руками від кущів відпихатися. І весь цей Протічок поріс очеретом, лозою, що й пеба не видно. І так двадцять два метри,, а потім Протічок кінчається і знову річка, як глянеш, па всі боки розливається, така широка та рівна. І навколо неї вже не очерет, а ліс та луки. А диких горлиць скільки! Під берегами латаття: ..жовте й біле, а листя у нього не тоне.

І тут, на цих берегах, наш сінокіс, шістдесят гектарів. Сіно два рази косять, стіжки — як гори. А тільки трудне це місце. От як вищщає мокра зима, то й вивезти ніяк, бо кругом болото і колеса гіб вісь провалюються.

Тоді Ольга Терентіївна й надумала.

— Треба,— каже,— знести Протічок і, відкрити шлях по воді від колгоспу до самих лук. І не чекати зими, а вивозити сіно влітку, баришами по воді.

І, як е в неї вільний час, так і на Протічок, все думає, як зробити піирокою річкою в цьому місці. І ми з хлопцями завжди з Ольгою Терентіївною і колекції збирали, і рибу ловили, і кашу варили. А вона тільки своє й знає — то глибину виміряє, то по Протічку ходить, та все жердиною колупається з берега. Така непосидюча!..

А як дивитися на той бік, за Протічок, то видно далеко-далеко, і все ліси стоять. А в одному місці з лісу білі стіни вибиваються. Сонце як повернеться, то шибки, мов прожектори, палахкотять, То село Великий Кут. Тільки річка там не кінчається, тече далі, а там знову село, Лебедянка, а навпроти з другого берега — Миколаївка. А за Миколаївкою вже береги не рівні, а все камінь та камінь, і вода швидка, просто аж кипить, і пливти не треба: сама несе. А проти хвилі й не думай! Ти вперед пориваєшся, а вона тебе тягне назад. А там і миколаївські кам'яні кар'єри, динаміт як рвоне, ого! Через те верховий перед тшк їздить і всіх геть одганяє: і з річки, і з берегів. Хлопці як тільки забачать верхового, так самі ховаються. А один хлопець присів був між камін-" ням подивитися, а воно як двигне, то біля нього камінь як гупнув, так і розлетівся на друзки. А хлопець той ні живий пі мертвий.

Ми і пезчулпся, як прийшли на Протічок. А у Ольги Терентіївни там уже все приготовлено. З брезенту кожному рукавиці пошила, щоб об кущі та очерети рук не побити. Розмахнешся рукою та об шпичку — яка

ж це робота? А в рукавицях нічого не страшно. Дідусь Терентій Савич курінь напинає і каже нам:

— Хлопці, ану трусіть ятери!

Коли вій їх встиг поставити, просто дивно! Так ми як труснуля і, уявіть: з одного шість линів витрусили, а між ними вуж! А курочок водяних попід очеретами! А тоді дивимося: качки пливуть дикі, а попереду селезень. Голова — як веселка. Ух же ж і красивий!

А тут і сонце зійшло. Так щука як почала ганяти по воді, тільки бризки летять.

— Чекайте, прийде й на вас час,— каже Терентій Савич, І бачимо,— дістає з човна спінінг.

От чим добре ловити щуку, так це спінінгом! Як станеш крутити котушку, то блешня по воді тільки виблискує. Отоді вже дивися! Щука думає, що то риба і налітає, мов сліпа, з усього розгону, а то не риба, а приманка з гачками! Дідусь витяг аж дві щуки спінінгом.

А тоді сталася в нас ось яка пригода.

Ще як тільки прийшли ми, так Ольга Терентіївна дала мені кирку і каже:

.— А твоє, Олежко, місце тут. Отут і орудуй.

Ну, грунт нічого — м'який, перегноїстий, тільки ж коріння усякого — клубками поспіталося, і все більше очеретяне та очеретяне, бо навколо, куди не глянь — очерет. І треба вести канави наскрізь через увесь Протічок. І з одного боку, і з другого аж по двадцять два метри,— від води до водп. Орудую я киркою, а Володька попереп мене, бо ми з ним завжди разом, просто звикли. Розбив я вже зверху грунт і коріння,

вскочив у рівчак, щоб легше було довбати киркою, аж чую: грунт підо мною вгрузає, вгрузає, а я тоді кирку мерщій на сухе, вхопився за корінь рукою — і що ж я бачу? Майнули в повітрі Володьчині ноги і він у свій рівчак просто сторч головою, бо лом провалився, а він за ним.

А тоді чую — і Микола кричить:

— Ольго Терентіївно, Ольго Терентіївно! Та тут не земля, а вода!

І це чистісінька правда, бо у мене під ногами теж вода. Та холодна! Вискочив я — мокрий-мокрісінький, а Володька теж: все обличчя в болоті і руки по самісінькі плечі.

А чому ж це ми попровалювалися крізь землю у воду? А от чому. Колись давно Протічка зовсім не було в нашій річці і проїзд по ній був вільний від нашого села і аж до Зеленого Кута, Лебедянки й Миколаївки. Тільки річка була тут вузенька. І от якось у зливу десь одірвало великий очеретяний кущ у плавнях. Цей кущ застряв між вузенькими берегами, далі став рости і розрісся так, що перегородив річку. Ми початку про це не знали, знала тільки Ольга Терентіївна. Тоді вона як розказала нам усе, так ми й надумали: обрубати той очеретяний кущ з обох боків і зробити це саме під дощ, щоб вода підняла його і допомогла виштовхнути на вільний простір ріки. Тепер ви розумієте, чому ми всі втрьох попровалювалися крізь землю у воду?

Повилазили ми на сухе, коли, чую, Микола питає:

— А почім ти, Олежко, свої п'явки продаєш? Чи, може,' для Колекції їх живими збираєш?

Я' дивлюся, а мені під коліно п'явка вчепилася, а друга біля самої кісточки.

Так я вам кажу: якщо до вас вчепиться п'явка, то не бійтеся. ї ніколи не відривайте її силоміць: боляче й кров буде довго йти. Лусніть її добре у ніс пальцем, і край. Одразу спаде, так і скрутиться. '

Тільки яшіг збити одну п'явку, як чуємо крик:

— Вернися! Вернися! Куди ти біжиш?

Дивимося — скільки сили мчить Юрко, а за ним Христина По-лікарпівна. А він все дужче припускає і теж кричить:

— Не вернуся!

Христина Полікарпівна Юрка просто .скоро замучить. Всі хлопці — то в клуб співатк, то на екскурсії збирати колекції, а він тільки в дворі. І нікуди йому не можна виходити: у річці — неодмінно втопиться, на болоті — комарі малярійні покусають, у кузні — іскрою око випече. Хоч живцем лягай і вмирай.

Прибіг Юрко і одразу заховався в курінь, Христина Полікарпівна тоді до Ольги Терентіївни:

— Ви мого хлопця відбили від рук! Ольга Терентіївна відповідає:

— Аякже ж! Можна подумати, що у мене тут не ломи та лопати, а пряники.

Повернулася до Юрка і питає у нього:

— Ти чого сюди прибіг, Юро? Пряники їсти? А він:

— Я хочу бути матросом. Як підуть пароплави по річці, то хлопці команду організують, а я що? У жару в калошах ходитиму, а в жнива у

светрі? Хлопці вже всі піонери, а мені теж дванадцять, а я все у дворі та у хаті. Я хочу все робити із хлопцями. 1 хочу загоріти, і щоб мускули були такі, як в Олежки. А в мене шкіра біла, і мускулів ще немає, руки як палички і мокрий увесь, бо оце, дивіться, одна сорочка на мені, а де друга, а светер я по дорозі скинув. А тепер вже травень кінчається...

— Та-ак, жаркувато,— каже тоді дідусь Терентій-Савич. Христина Полікарпівна сердиться і одповідає йому:

— Юрко хворобливий. За ним треба дивитися та дивитися. Віп не може так, як інші хлопці.

— А чого я, мамо, не можу? —— крізь сльози питає Юрко.— Бігати не можу? Ого! Пилип сад оббіг тільки тричі, а я аж п'ять разів. А як пололи з Грицьком, так хіба я позаду зостався? А йому ж вже тринадцять років! А якби плавав та на фізкультуру ходив, то був би, як лев, здоровий!

Христина Полікарпівна віддихується. Сонце пече, очерет шелестить, а дідусь все нагукує на нас:

— Веселіше, хлопці!

А нам що?! Як веселіше, то й веселіше! Отоді і взялися ми до роботи, та так узялися, що у Христини Полікарпівни аж засвербіли долоні, і вона тоді до Юрка:

— Скидай,— каже,— к бісовій матері і штани й сорочки, будь у самих трусах! Бери сокиру та ставай коло мене, бо, їй-право, не встою!

Як узялися всі біля того Протічка! Стали до роботи, як тільки сопце зійшло, а як огляділися,— матінко моя! — а воно вже на пізній сніданок. А рівчаки за нами — наче по шнуру провели. І вода в них чориа-чорпа. А сонце пече. Так Ольга Терентіївна і каже Юркові:

— А тепер вже надінь сорочку. З незвички попечеш спину, буде дуже боліти. Пухирі посхоплюються. А в сорочці — нічого.

А далі нас питає:

— Не втомилися, хлопці?

А де тут втомитися, коли тільки до діла доп'ялися, та й мало до краю зосталося: з одного боку п'ять метрів, а з другого шість. А тут ще дідусь.Терентій Савич прислухався і каже:

— Дощ буде: кістки ломить.

А в дідуся кістки, як барометр, ніколи не обманюють. Люди як чекають дощу, так і питають:

— А що, Терентію Савичу, твій барометр показує?

Ольга Терентіївна не знати як зраділа. І все поглядає то на небо, то на дідуся. Раз скаже:

— Здорово-таки парить! А вдруге:

— А як ви гадаєте: дощ буде чи злива?

Як захотілося Ользі Терентіївні дощу, так і нам захотілося. У всіх тільки й розмови:

— От якби дощ уперіщив, от якби злива, та щоб валом пішла по річці!

А вал — це хвиля така під час дощу, коли з усіх ярів вода збігає. Через усю річку біжить, аж шумить. А як косять, де сіно, то краще не

складати копиці над берегом — як мітлою зметe. І води відразу стає повнісінька річка.

Грім почули першими я та Володька. А тоді вже і Микола каже за нами:

— Чуєте, вже гримотить! Я й агадую:

— Ольго Терентіївно, це мИд з Володькою перші почути. А Микола:

— І я теж! —

А як це він "теж", коли спочатку ми сказаяй з Володькою, а віп аж коли?! І він завжди так! Я й кажу:

— Знаєш що, Миколо? Ти не тежкай. От що! /

Так він і змовк. А тоді вже як гримнуло, так почули всі. І навколо так парко стало, аж мла засиніла. Дідусь каже:

— Ви копайте, а я піду на курінь брезент ще накину, про всяк випадок.

А тут Христина Полікарпівна побачила Юрка.

— Тобі, Юрочко,— каже,— вже більше не можна, ти йди вже в село. Та швиденько, біжи риссю, а то й навскач. Бо дощ як припустить!

А він сокиру поклав, а йти не йде. Голову нахилив і стоїть, І чуєте, що каже?

— Я хочу бути до самого кінця, щоб усе бачити!

Христина Полікарпівна погладила його по голові, піт з лоба витерла і вмовляє:

— Ні, Юрчику, треба йти. В якусь іншу екскурсію підеш, і тоді вже будеш до самого кінця.

І вмовила. Він і пішов, та повільно так, ледве ногами переступає. Просто зовсім не хоче йти. Тільки ж — треба.

Стали ми поспішати, щоб до дощу закінчити. А вже й сонця не видно. А хмара аж до самої річки опустилася, по воді тягнеться і все клубочиться та клубочиться, так і вирує. А тут грім як ударить, та блискавка, та вітер. А кругом же очерети."От розшумілися.

А нам хоч би що! Бо вже зовсім мало зосталось копати. Став падати дощ. Краплі — як горох. Так і б'ють по голих плечах, Дідусь нагукує весело:

— Мерщій,,мерщій!

А ми й самі знаємо. І, як налягли, так враз і кінчили: Юркова мама обрубала грунт вже з самого краю, підклала жердину, то все з корінням затріщало. Одвернула скибу, а вона мало не як стіл завбільшки! Так ми її і не виймали, відштовхнули геть.

А тут хмара вже до нас докотилася, а з неї ллє, як з відра. Плечі змокли, труси — хоч викручуй, а ми ляпаємо руками по них,

Володька підтанцьовує та співає:

Дощику, дощику, припусти, припусти На дідові капусти,

На бабипе листя...

А я теж підспівую.

Ольга Терентіївна ледве загнала нас у курінь. А посеред куреня ряднина простелена, а на ряднині — миска з сметаною і пироги! Дідусь Терентій Савич присолцв трохи сметану і каже:

— їжте!

А нас і припрошувати не треба. А він до пирогів іще щуку, а тоді редиски й цибулі. А Ольга Терентіївна розв'язала свою торбину і висипала звідти бублики. Ох, і смачні ж із сметаною! Ми їмо, а дощ надворі репіжить і все по брезентові, аж лопотить. А до нас так і краплини не впало. А як поїли трохи, так мені думка ударила в голову: Юрко ж трудився, а пішов не ївши! Я про це кажу, а Ольга Терентіївна відповідає:

— Ми йому зоставимо, а Христина Полікарпівна передасть. Так ми йому і бубликів у вузлик поклали, і пирогів, і шматок

щуки. Христина Полікарпівна вмовляла нас цибулі и редиски не класти,— мовляв, редиска й цибуля в нього вдома є, а ми кажемо:

— Ні, ні! Що ми їли, те й йому!

Сметани в глечичок одлили і навіть солі дрібок поклали, а тоді все зав'язали гарненько. Юркові скажемо, що від зайця. Хіба ж так зрадіє, бо нема нічого смачнішого, як від зайця гостинець!

А дощ все йде, і річки не видно. Самі бульбочки. Бульбочка надметься, а краплина зверху впаде — лусь! Так тільки піна летить. А жаби радіють. Кумкають, квакають, сюрчать. І качки дикі — як розходилися плескатися! Що ж їм дощ, коли вони на воді зросли? А я тоді і кажу Володьці:

— Ану й ми!

Та тільки розігналися, а Терентїй Савич:

— Хлопці, тихіше!

І бачу — наставив вухо та й прислухається. А тоді й питає у мене:

— Що ти чуєш, Олежко?

Я прислухався, а воно шелест іде, аж по воді стелиться! І всі прислухалися.

А тоді Ольга Терентіївна йк скрикне: Та це ж вал!

І як скрикнула це, то схопила мене рукою за плече і з річки оче$ ВЄ зводить. Ми теж хвилюємося. А Терентій Савич такий же вапаоливий! Ще як напинав курінь вранці, так нарубав добрячих Жердин, а тепер і каже:

— Хлопці, ставайте кожен на своє місце, де хто копав, і як вал наскочить, так ви впирайтеся в береги і відпихайтеся з усієї сили.

Я нічого не розумію й питаю:

— Як це відпихатися? Хіба Протічок човен? То на човні від-і пихаються.

А він:

— Це не важко. Ставай і впирайся.

Так ми як стали з усіх боків! Грім гримить, дощ періщить. А ми ждемо і чуємо — вал уже недалеко, шумить, аж Протічок двигтить.

Володька й каже:

— А що ж воно потім буде, коли зараз все ходором ходить?

— Побачимо,/— кажу.

І в цю мит/ з-за Вільхового Рогу — це на річці коліно так називається — як метне піною! Піна тікає, а хвиля за пею. А трісок, а трави! А тоді бачимо: мчить плавом копиця, а па копиці коза і маленьке козенятко. Чуємо, дідусь Терептій Савич кричить:

— Держись, хлопці, впирайтеся скільки сили! І тоді став лічити:

— Раз! Два! Три!

І як тільки сказав "три!", то вал Як ударить в Протічок. Що тут "тільки сталося! Клекіт, шелест, шум. А ми впираємося у жердини скільки сили. І тут, чуємо, наш Протічок як не підскочить, а тоді вгору та вниз. Все пішло шкереберть — і кущі і курінь. Я — носом у землю, Володька за мною. Дідусь теж.

Ото був вал! Як пішов очеретами, то неначе покоси кладе,, так до води й пригинає. А селезень тоді з очерету. І добре, що проти хвилі пірнув, а то змело б. Виринув, уже як хвиля пройшла, і гойдається — то вгору, то вниз. А качки до нього, і маленькі каченята теж. Де вони тільки й— ховалися? А коза як побачила нас, то так і потяглася вперед. Козеня мека та до неї тулиться. Зовсім перелякалося.

Микола кричить:

— Це землетрус! Чого це земля хитається? Ольга Терентіївна відповідає:

— Який же це землетрус, коли під нами землі немає?

— Як це немає землі, а об що ж я оце лобом стукнувся?,

— І я теж,— каже вона,— стукнулася, тільки це нічого не доказує, бо земля не плаває, а ми пливемо.

Ми тоді посхоплювалися, дивимося: справді обрубаний нами очеретяний острів стало виносить з берегів. То рівчаки паші були з півметра завширшки, а тепер вже з метр будуть, а на старому місці — річка і вода хлюпоче від берега до берега, от-от стане вільний Протічок!

Так мц знов доЧкердин. Як уперлися в берег, то наш плавучий острів так і просунувся. І гойдається, і гойдається, а вода навколо хлюп, хлюп! А тоді чуємо враз:

— Хлопці, хлопці, куди ж ви? Візьміть і мене!

Глянули, аж то Юрко з очерету вилазить. Біжить за нами вздовж берега, руками кущі розводить і увесь мокрий такий.

А знаєте, що він наробив? Додому зовсім не бігав. А як пішов дощ, так він на березі сховався, прогорнув кущики і дивився на пас, що ми робили. Так Христина Полікарпівна аж зблідла, навіть Ольга Терентіївна стривожилася, а він тільки руками махає:

— Чого там застуджуся? Дощ був теплий-претеплий. І я все одно матросом буду. А матроси дощу не бояться.

І перескочив з берега до нас на плавучий острів. А ми йому:

— У нас є для тебе гостинець, від зайця!

Прийшли в курінь, а в курені хто? Нізащо не вгадаєте! Бо ми й самі не знали. Ні я, ні Володька, ні Микола. Нас-бо як кинуло валом об землю, так про все і забули; і про козу з козенятком теж забули. А вони як зскочили з своєї копиці до нас, на Протічок, так і подались у курінь. Ми туди, а вони лежать.

Я кричу:

— Діду, діду, коза!

Володька кинувся по зайців гостинець, аж вузлик розгорнений, і там сама цибуля.' Дивимося, а козеня облизується і на мордочці сметана. От хто похазяйнував біля Юркового пакунка!

А козеня хороше:, як ткнеш у лоба, так шию напинає і вже лізе буцатися.

Юрко, хоч дуже був голодний, каже:

— Нічого, перетерплю. Матросам треба до всього звикати. А як на безлюдний острів викине, тоді що?.

А Юркова мати:

— Е, хлопці, а я щось надумала! Юрчику, сполощи в річці глечичок!

Він сполоснув, а вона тоді до кози:

— Ану, лишень вставай! Бач, скільки молока носить, видно, давно хазяйки не бачила!

Підсіла до неї і ну доїти, а молоко так і задзюрчало в глечик. А тут дідусь несе з човна паляницю — аварійний запас. Посадили Юрка, а він їсть і каже:

— Ой же ж і смачне!

Тим часом острів наш зовсім на середину річки винесло. Дощ пройшов, сонечко світить, і на річці тільки кущики трави та гілки погойдуються, що нанесло валом. Та після зливи риба гуляє. Дідусь Терентій Савич і Юркова мати вже сіли й сидять, а мя самі островом правуємо. А Ольга Терентіївна тоді й каже: — Хлопці, не може ж плавуча споруда без екіпажу бути. Треба нам капітана, треба шкіпера, треба боцмана, матросів.— І питає: — Хто у нас буде капітаном?

Я кажу:

— Володька!

Михайло!

— Ні, Олежка!

А Микола:

— Я!

А тоді всі до нього:

— Чого ти якаєш? Чого ти сам свою кандидатуру виставляєш? Так його і не обрали, всі хлопці кричать:

— Олежка, Олежка капітаном! А як я став капітаном, так одразу Володьку шкіпером призначив, бо він всю річку, як свої п'ять пальців,

знає, а Миколу — боцманом. Хоч він і любить якати, так сюрчки найкраще за всіх уміє робити: і з верби, і з лози, із чого хочете. А який же боцман, коли без сюрчка?

А Юрко тоді:

— Товаришу капітан, дозвольте мені стати матросом на плавучому острові.

І Михайло, і всі хлопці просяться. А Галя теж.

— Дозволяю,— кажу. І віддаю наказ: — Боцмане! Свистати матросам ставати на свої місця! А ти, шкіпере, стеж, щоб не сісти на мілину або не потрапити у чорторий! Повний вперед!

Так Микола як засюрчить, а всі хлопці:

— Раз, два, три,— і в дно жердинами як упруться, тільки вода шумить.

Здорово розігнали! Так до села і доїхали. А хлопці на пристані як побачили наш плавучий острів, так з усіх кутків біжать і просто в річку, хто в чому, та до нас. Лізуть на наше судно, а як дізналися, що я капітан, так стали кричати: 1

— Товаришу капітан! Товаришу капітан! Я хочу на ваш плавучий острів!

— Дозволяю,— кажу.

А чому я дозволяю? А тому, що тепер нам людей та людей потрібно. Раніше на нашій річці тільки дикі качки та водяні курочки плавали, а тепер як пробили прохід наскрізь .через усю річку, так і катери підуть, і

буксири, і баржі. Бо чим же перевозити сіно з сіпожаті та камінь з Миколаївки? І тоді у нас будуть свої капітани, шкіпери і матроси. Як вийдеш на річку, то з усіх боків: "Прямо руля!", "Ліво на борт!", "Повний вперед!". І всі матроси у безкозирках із стрічками, а на стрічках золотими буквами: "Завзятий", "Дзержинський". Капітани ходитимуть з кортиками, боцмани — із сюрчками.

Ми дивились по карті, то знаєте що? З нашої річки тепер можна виїхати у Орель, а з Орелі в Дніпро, а з Дніпра — світ широкий! їдь куди хочеш. Зберуться хлопці на борту "Варяга" і: "Куди їдемо сьогодні, товариші? На Дніпрогес чи на Дніпровський лиман до самого села Рибальчого? Чи, може, в порт Вільний, а то й на острів Джарилгач по чабаки й тараню?"

От самі станьте біля карти, так і побачите, що і порт Вільний і Джарилгач — це вже на Чорному морі.

Ідемо, сонце світить, хвилі гойдаються, береги тільки мріють, а назустріч "Паризька комуна". Матроси кричать:

— Здорові, моряки! Хто ви і з якого колгоспу? А ми:

— З "Першого травня", на Полтавщині, знаєте?

— Чували! Там добрі хлопці! Отож.

Коли вже ми пришвартувались до берега, то Устим Григорович як побачив, що ми привезли весь ТІротічок і наскрізь річку пробили, так аж очам не повірив.

— Здорово! — каже. А ми тоді до нього:

— А тепер будете флот будувати?! А він радо каже:

— Звичайно. Без флоту аж ніяк не можна!

А козу з козенятком з Миколаївки занесло. Звідти люди приїздили па човні і назад забрали. По річці. Раніше Протічок заважав, а тепер дорога відкрита.

От яка історія.

Ну, а про те, що було далі, розкажу іншим разом.